

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/24/2021
Identifikačné číslo spisu:	8304010404
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8304010404.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 27. júla 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného Mgr. H. R. a spol. pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, o dovolaniach obvinených Mgr. H. R. a Ing. J. K. proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania obvinených Mgr. H. R. a Ing. J. K. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Humenné, sp. zn. 2T/124/2004, zo 16. februára 2017 boli obvinení Mgr. H. R. a Ing. J. K. uznaní za vinných zo spáchania trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, ktorého sa dopustili na skutkovom základe, že

ako inšpektori práce Inšpektorátu práce v Prešove začali dňa 26. apríla 2004 vykonávať kontrolu u zamestnávateľa Ľ. J., D., miesto podnikania X. X, Humenné IČO: XXXXXXXXX a to na prevádzke D. X., F. dvor, okres F., a po ich vzájomnej dohode Mgr. H. R. počas výkonu kontroly na prevádzke požiadal od D. Š., zamestnanca Ľ. J., vedúceho pracovníka prevádzky D. X., sumu 10 000,- Sk ako úplatok za to, že môžu ovplyvniť výsledok kontroly so záverom čo najmenších nedostatkov, lebo inak im hrozí vysoká pokuta. Následne dňa 06.05.2004 pri pokračovaní kontroly na prevádzke D. X., D. Š. po predchádzajúcej dohode na nižšej sume úplatku a to 6 000,- Sk, tieto v obálke odovzdal Mgr. H. R., ktorý z tejto sumy odovzdal polovicu bankoviek, sumu 3 000,- Sk J. K., ktorý v tom čase vyhotovoval protokol z vykonanej kontroly číslo IPV-19-14-2/P-E24-04 a následne pri odchode z prevádzky D. v X. boli Mgr. H. R. a J. K. zadržaní a finančné prostriedky od nich boli policajnou hliadkou prevzaté.

Za to bol obom uložený podľa § 160a ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 za použitia § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 trest odňatia slobody vo výmere dva roky. Podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 súd podmienene odložil výkon trestu odňatia slobody. Podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 ďalej určil skúšobnú dobu na 1 rok.

Podľa § 53 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 im súd uložil aj peňažný trest vo výške 200,00 eur. Podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, súd pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody na štyri mesiace.

Zároveň podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, boli obaja odsúdení na trest zákazu činnosti, a to výkonu štátnej služby v inšpektoráte práce, ako inšpektorov práce podľa zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov na päť rokov.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolaní obvinených a prokurátora rozhodol rozsudkom, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 tak, že podľa § 256 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zamietol tieto odvolania.

Obvinení podali prostredníctvom svojich obhajcov proti rozsudku odvolacieho súdu dovolania, a to zhodne s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1 obvinený Mgr. H. R. namietal:

„V prvom rade chcem ako dovolávateľ uviesť, že predmetné trestné konanie sa viedlo 13 rokov, čo je podľa môjho názoru absolútne neprimerané. V priebehu celého konania vydali konajúce súdy 4 prvostupňové rozsudky, pričom odvolací súd 3 z nich zrušil a vrátil na nové konanie a rozhodnutie, 4. rozsudok Okresného súdu Humenné, sp. zn. 2T/1234/2004, zo 16. februára 2017, Krajský súd v Prešove uznesením, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 potvrdil, resp. zamietol odvolanie prokurátora ako aj obžalovaných.

Podľa môjho názoru v zmysle platnej právnej úpravy, ktorou sa riadi trestné konanie na území Slovenskej republiky, rozsudok by mal byť jasný, zrozumiteľný, nie dvojzmyselný, zákonný, najmä odôvodnený a nesmie vyvolať v účastníkoch konania neistotu. Práve naopak má tvoriť ucelený celok, ktorý vyvoláva v účastníkoch konania právnu istotu. V predmetnej veci napadnuté rozsudky a právoplatné uznesenie Krajského súdu v Prešove takéto atribúty zásadne nespĺňajú.

Odvolací súd na základe podaných odvolaní obžalovanými vo všetkých troch rozsudkoch, ktoré zrušil, nariadil prvostupňovému súdu, aby sa dôsledne zaoberal o. i. problematikou BOZP, ktorá v celom konaní tvorila dôležitú skutkovú časť celého trestného konania. Rovnako žiadal odstrániť nezrovnalosti vo výpovediach p. J.X. a p. Š..

V zmysle Trestného poriadku ak nadriadený súd vo svojom rozhodnutí prikáže súdu nižšieho stupňa konať a prikáže aj v akých intenciách a skutkových okolnostiach, je tento súd zo zákona povinný sa tým zaoberať bez ohľadu na svoj právny názor. Je pravdou, že zákonný sudca JUDr. Roháč do momentu vzdania sa funkcie zákonného súdu čiastočne vyhovel odvolaciemu súdu, avšak zákonný sudca JUDr. Varga tento fakt absolútne ignoroval, čoho dôkazom je aj zápisnica o hlavnom pojednávaní konanom na Okresnom súde Humenné zo 16. februára 2017 (viď uznesenie str. č. 5 uvedenej zápisnice). V zmysle zaužívanej judikatúry najvyšších súdov SR je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom a odporúčaniami súdu druhej inštancie (odvolacieho) súdu. V takomto nerešpektovaní a niekoľkonásobnom ignorovaní právneho názoru odvolacieho súdu došlo zo strany konajúceho súdu k porušeniu môjho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Na margo uvedenej problematiky chcem uviesť, že aj napriek tomu, že sa JUDr. Roháč čiastočne, ale len vo veľmi malej miere, zaoberal nariadeniami Krajského súdu v Prešove, svedčí aj to, že odvolací súd

trikrát zrušil jeho rozsudky.

Je nepochopiteľné, že aj napriek tomu, že súd prvého stupňa (predseda senátu JUDr. Varga), sa odmietol zaoberať usmerneniami a nariadeniami odvolacieho súdu. Odvolací súd bez náležitého odôvodnenia už netrval na splnení svojich nariadení a stotožnil sa s rozsudkom súdu prvého stupňa. Takéto konanie odvolacieho svedčí len o tom, že ochota súdov postupovať zákonne je minimálna a prevláda pracovná metóda sudcovskej svojvôle.

Ako som uviedol v úvode predmetného dovolania celé trestné konania do právoplatného rozhodnutia trvalo 13 rokov. Až dňa 16. februára 2017, t. j. deň vyhlásenia rozsudku sme sa dozvedeli, že v konaní bol uplatnený inštitút agenta v zmysle § 117 a nasl. Trestného poriadku. Je veľmi zaujímavé, že v predošlých troch neprávoplatných rozsudkoch Okresného súdu Humenné sa žiaden agent nespomína. V žiadnom oficiálnom spise predmetného trestného konania nie je žiadna zmienka o skutočnosti, že sudca pre prípravné konania v zmysle Trestného poriadku súhlasil s návrhom prokurátora o využití inštitútu agenta. Neexistuje žiadny doklad o skutočnosti odkedy a dokedy má agent vykonávať svoju činnosť, rovnako tak neexistuje žiadny dôkaz o ukončení činnosti agenta. Nikdy som sa v priebehu konania k tejto situácii, resp. dôkazu OČTK či prokuratúry nemohol vyjadriť.

Vzhľadom na dôvody rozsudku zo 16. februára 2017 sa javí, že týmto agentom mal byť pán D. Š.. Tu chcem zdôrazniť, že uvedený pán D. Š. bol účastný na desiatich pojednávaniach v predmetnej veci. Do dnešného dňa však aj napriek niekoľkým apeláciám zo strany obhajoby, aby súd ustálil postavenie tejto osoby v predmetnom trestnom konaní, sa tak nestalo. Je potrebné uviesť a ozrejmiť skutočnosť, že osoba pána D. Š. bola vedená v trestnom konaní ako poškodený. Dôkazom o postavení p. D. Š. ako poškodeného je skutočnosť, že ho takto označoval samotný konajúci súd na hlavnom pojednávaní dňa 21. mája 2005 na Okresnom súde Humenné. Avšak na hlavných pojednávaniach konaných na Okresnom súde Humenné v dňoch 15. novembra 2004, 19. júla 2007, 29. septembra 2008, 18. januára 2010, 4. marca 2010, 22. mája 2013, 12. marca 2015, 26. mája 2016 vystupoval p. D. Š. v postavení svedka. Dňa 29. septembra 2008 konajúci súd dokonca priznal osobe pána D. Š. svedočné až na námietku obhajoby, či vystupuje v konaní ako svedok, alebo ako poškodený priznané svedočné konajúci súd zrušil.

Ak teda považoval konajúci súd osobu pána D. Š. za svedka, mal ho vypočúvať ako svedka v celom konaní. Dňa 19. júla 2007 a dňa 4. marca 2010 na hlavných pojednávaniach dokonca svedok pán D. Š. po poučení súdom na otázky obhajoby a obžalovaných výslovne odmietol vypovedať. Som toho názoru, že konajúci súd tu bezprecedentne pochybil, a to: a) neustálil postavenie osoby p. D. Š. v celom trestnom konaní, b) nezabezpečil, aby osoba p. D. Š. odpovedala na kladené otázky zo strany obhajoby a obžalovaných, c) v rozpore s Trestným poriadkom ho pripustil v desiatich prípadoch na hlavné pojednávania v nevymedzenom postavení.

Záverom sa natíska otázka v akom procesnom postavení bol v predmetnom trestnom konaní p. D. Š.. Bol oznamovateľ? Bol svedok? Bol poškodený? Bol agent? Zdá sa, že v predmetnom trestnom konaní bol asi všetko, nebol len poškodený.

Pri tejto príležitosti je potrebné sa zaoberať rovnako tak osobou menom Ľ.. J.. V priebehu celého trestného konania bola vypočutá ako svedok dňa 19. júla 2007, 29. septembra 2008, 18. januára 2010, 4. marca 2010. Aj v jej prípade konajúci súd neustálil jej procesné postavenie, pretože v priebehu prípravného konania bola vedená ako oznamovateľ a v priebehu trestného konania na Okresnom súde Humenné vedená ako poškodená či svedok. Ani v tomto prípade konajúci súd na vznesenú námietku obhajoby neustálil procesné postavenie pani Ľ.. J.. Ak teda bola ako svedok, tak na hlavnom pojednávaní dňa 4. marca 2010 po poučení súdom výslovne odmietla odpovedať na otázky obhajoby a obžalovaných, pričom na otázky súdu a prokurátora odpovedať neodmietla. V tomto prípade je evidentné, že konajúci súd neprimeraným spôsobom zasiahol do mojich základných práv a právom chránených záujmov, a to tým že nezabezpečil rovnosť strán konania pred súdom a vynútil si svojím postavením povinnosť svedka vypovedať.

Podľa výpovede pani Ľ.. J., ona bola tá, ktorá si požičala 'od svojho rodinného príslušníka' (nikdy nepreukázala pôvod takto označených peňazí) údajne sumu vo výške 10.000 eur. Tieto peniaze mala odovzdať pánovi D. Š.. Podľa tvrdenia pána Š. ten 'odovzdal' sumu vo výške 6.000 eur. Natíska sa tu otázka, kde je tých zvyšných 4.000 eur? Ide o takú skutočnosť, ktorá by v priebehu konania mohla zjavne poukázať na to, kto je v konaní poškodený, kto je v konaní svedok, resp. kto mal aké procesné postavenie a práva. Aj napriek niekoľkým intervenciám zo strany obhajoby voči súdu, súd túto

skutočnosť nepreveril, resp. odmietol sa ňou zaoberať. Súd rovnako sa nevysporiadal s tým, prečo ako úplatok bola odovzdaná suma 6000,- eur za situácie, že p. D. Š. bola odovzdaná suma 10 000,- eur, aby bola odovzdaná ako úplatok. Súd sa nijako nevysporiadali s tým, prečo táto suma nie je preddavkom na odmenu za uskutočnenie školenia z predpisov BOZP tak, ako to od počiatku tvrdil obžalovaný Mgr. R.. Ďalšie pochybenie súdu spočíva v tom, že súd v čase, keď predsedom senátu bol JUDr. Varga odmietol vykonať dôkaz vypočutím svedkyne J. s poukazom na znalecký posudok MUDr. Buriča. Pritom znalec v posudku nekonštatoval, že by zdravotný stav svedkyne nedovoľoval jej výsluch z dôvodu. Že by tým bol ohrozený jej život, alebo by došlo k závažnému zhoršeniu jej zdravotného stavu. V priebehu dovtedajšieho konania pred súdom menovaná nikdy svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnila svojim zdravotným stavom. Rovnako jej vyšetrenia u psychiatra neboli odôvodnené tým, že by jej psychické potiaže boli vyvolané týmto súdnym konaním. Súd odmietol bezdôvodne vykonanie kontrolného znaleckého posudku na možnosť jej vypočutia pred súdom.

Ďalšie pochybenie súdu spočíva v tom, že nebolo vyhovené návrhu obhajoby, aby sa preukázala obrana obžalovaného R., že peniaze vo výške 6000,- eur prijal z dôvodu, dohodnutého školenia zamestnancov prevádzky D. z bezpečnosti ochrany zdravia pri práci. Navyše súdy v tejto súvislosti nesprávne aplikovali § 59 ods. 3 zákona č. 312/2001 Z. z., ktorý oprávňoval oboch obžalovaných vykonávať lektorskú a prednášateľskú činnosť. Túto činnosť mohli vykonávať bez toho, aby im to musel ešte niekto osobitne povoliť. Dokazovanie v tomto smere malo podstatný význam pre prijatie záveru, čo bolo dôvodom prijatia sumy 6 000,- eur obžalovaným R..

Ďalšie pochybenie odvolacieho súdu spočíva v tom, že sa nevysporiadal s námietkou obžalovaného K., že súd prvého stupňa členov senátu a účastníkov konania neoboznámil so všetkými listinami založenými v spise, ale urobil tak len ohľadne niektorých listín, ktoré podľa jeho názoru preukazovali vinu obžalovaných.

Súdy pochybili aj v tom, že na obranu obžalovaných v zásade a primeraným spôsobom nereagovali. Ich postup tak nebol v súlade s ust. § 125 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Súdy sa s obranou obžalovaných primerane nevysporiadali. Súdy sa v odôvodnení svojich rozhodnutí mňali s podstatou úvah obžalovaných. Rovnako nezdôvodnili, prečo nevykonali dôkazy navrhnuté obžalovanými.

V súvislosti so skutočnosťou, že p. D. Š. mal pôsobiť ako agent, poukazujem na to, že od určitého momentu bol menovaný (napriek tomu, že nebol oznamovateľom zamýšľanej trestnej činnosti) usmerňovaný policajným orgánom, ako má postupovať pri poskytovaní úplatku a kde má ten úplatok odovzdať pod dohľadom polície tak, aby bol získaný dôvod pre zatknutie obžalovaných a ich trestné stíhanie. Dôkazy takto získané sú od počiatku nezákonným a v trestnom konaní nepoužiteľnými. V tejto súvislosti vzniká potreba posúdiť zákonnosť postupu policajného orgánu a konanie p. Š.Ľ. a dopad týchto konaní na posúdenie trestnej činnosti obžalovaných. Som toho názoru, že takýto postup orgánov polície (za predpokladu, že by obžalovaní sa dopustili trestnej činnosti kladenej im za vinu) sa stal súčasťou skutkového deja, celej postupnosti úkonov, z ktorých sa trestné jednanie skladá (napr. provokácia, iniciovanie trestného činu, jeho dokonanie a pod.). Týmto postupom polície došlo k porušeniu čl. 39 Listiny a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (Ústavný súd ČR, sp. zn. III. ÚS 597/99, z 22. júna 2000, NS SR sp. zn. Tzvi5/2001).

Ako dôvody dovolania preto uplatňujem dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, teda že v konaní pred Okresným súdom Humenné bolo zásadným spôsobom porušené moje právo na obhajobu, rozhodnutie Okresného súdu Humenné je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a zároveň je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, ktorého pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku pred Krajským súdom v Prešove".

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, a to v neprospech obvineného Mgr. H. R., nar. XX. K. XXXX, bytom U. X, XXX XX R., podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, a rozsudok Okresného súdu Humenné, sp. zn. 2T/124/2004, zo 16. februára 2017 a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Humenné, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený Ing. J. K. v spojitosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi tvrdil:

„V prvom rade chcem ako dovolávateľ uviesť, že predmetné trestné konanie sa viedlo 13 rokov, čo je podľa môjho názoru absolútne neprimerané. V priebehu celého konania vydali konajúce sudy 4 prvostupňové rozsudky, pričom odvolací súd 3 z nich zrušil a vrátil na nové konanie a rozhodnutie, 4. rozsudok okresného súdu Humenné, sp. zn. 2T/1234/2004, zo 16. februára 2017, Krajský súd v Prešove uznesením, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 potvrdil, resp. zamietol odvolanie prokurátora ako aj obžalovaných.

Podľa môjho názoru v zmysle platnej právnej úpravy, ktorou sa riadi trestné konanie na území Slovenskej republiky, rozsudok by mal byť jasný, zrozumiteľný, nie dvojzmyselný, zákonný, najmä odôvodnený a nesmie vyvolať v účastníkoch konania neistotu. Práve naopak má tvoriť ucelený celok, ktorý vyvoláva v účastníkoch konania právnu istotu. V predmetnej veci napadnuté rozsudky a právoplatné uznesenie Krajského súdu v Prešove takéto atribúty zásadne nespĺňajú.

Odvolací súd na základe podaných odvolaní obžalovanými vo všetkých troch rozsudkoch, ktoré zrušil, nariadil prvostupňovému súdu, aby sa dôsledne zaoberal o i. problematiku BOZP, ktorá v celom konaní tvorila dôležitú skutkovú časť celého trestného konania. Rovnako žiadal odstrániť nezrovnalosti vo výpovediach p. J.X. a p. Š..

V zmysle Trestného poriadku ak nadriadený súd vo svojom rozhodnutí prikáže súdu nižšieho stupňa konať a prikáže aj v akých intenciách a skutkových okolnostiach, je tento súd zo zákona povinný sa tým zaoberať bez ohľadu na svoj právny názor. Je pravdou, že zákonný sudca JUDr. Roháč do momentu vzdania sa funkcie zákonného súdu čiastočne vyhovel odvolaciemu súdu avšak zákonný sudca JUDr. Varga tento fakt absolútne ignoroval, čoho dôkazom je aj zápisnica o hlavnom pojednávaní konanom na Okresnom súde Humenné zo 16. februára 2017 (viď uznesenie str. č. 5 uvedenej zápisnice). V zmysle zaužívanej judikatúry najvyšších súdov SR je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom a odporúčaniami súdu druhej inštancie (odvolacieho) súdu. V takomto nerešpektovaní a niekoľkonásobnom ignorovaní právneho názoru odvolacieho súdu došlo zo strany konajúceho súdu k porušeniu môjho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Na margo uvedenej problematiky chcem uviesť, že aj napriek tomu, že sa JUDr. Roháč čiastočne, ale len vo veľmi malej miere, zaoberal nariadeniami Krajského súdu v Prešove, svedčí aj to, že odvolací súd trikrát zrušil jeho rozsudky.

Je nepochopiteľné, že aj napriek tomu, že súd prvého stupňa (predseda senátu JUDr. Varga) sa odmietol zaoberať usmerneniami a nariadeniami odvolacieho súdu. Odvolací súd bez náležitého odôvodnenia už netrval na splnení svojich nariadení a stotožnil sa s rozsudkom súdu prvého stupňa. Takéto konanie odvolacieho svedčí len o tom, že ochota súdov postupovať zákonne je minimálna a prevláda pracovná metóda sudcovskej svojvôle.

Ako som uviedol v úvode predmetného dovolania, celé trestné konania do právoplatného rozhodnutia trvalo 13 rokov. Až dňa 16. februára 2017, t. j. deň vyhlásenia rozsudku sme sa dozvedeli, že v konaní bol uplatnený inštitút agenta v zmysle § 117 a nasl. Trestného poriadku. Je veľmi zaujímavé, že v predošlých troch neprávoplatných rozsudkoch Okresného súdu Humenné sa žiaden agent nespomína. V žiadnom oficiálnom spise predmetného trestného konania nie je žiadna zmienka o skutočnosti, že sudca pre prípravné konania v zmysle Trestného poriadku súhlasil s návrhom prokurátora o využití inštitútu agenta. Neexistuje žiadny doklad o skutočnosti odkedy a dokedy má agent vykonávať svoju činnosť, rovnako tak neexistuje žiadny dôkaz o ukončení činnosti agenta. Nikdy som sa v priebehu konania k tejto situácii, resp. dôkazu OČTK či prokuratúry nemohol vyjadriť.

Vzhľadom na dôvody rozsudku zo 16. februára 2017 sa javí, že týmto agentom mal byť pán D. Š.. Tu chcem zdôrazniť, že uvedený pán D. Š. bol účastný na desiatich pojednávaniach v predmetnej veci. Do dnešného dňa však aj napriek niekoľkým apeláciám zo strany obhajoby, aby súd ustálil postavenie tejto osoby v predmetnom trestnom konaní, sa tak nestalo. Je potrebné uviesť a ozrejmiť skutočnosť, že osoba pána D. Š. bola vedená v trestnom konaní ako poškodený. Dôkazom o postavení p. D. Š. ako poškodeného je skutočnosť, že ho takto označoval samotný konajúci súd na hlavnom pojednávaní dňa 21. mája 2005 na Okresnom súde Humenné. Avšak na hlavných pojednávaniach konaných na Okresnom súde Humenné v dňoch 15. novembra 2004, 19. júla 2007, 29. septembra 2008, 18. januára 2010, 4. marca 2010, 22. mája 2013, 12. marca 2015, 26. mája 2016 vystupoval p. D. Š. v postavení

svedka. Dňa 29. septembra 2008 konajúci súd dokonca priznal osobe pána D. Š. svedočné, až na námietku obhajoby či vystupuje v konaní ako svedok alebo ako poškodený, priznané svedočné konajúci súd zrušil.

Ak teda považoval konajúci súd osobu pána D. Š. za svedka, mal ho vypočúvať ako svedka v celom konaní. Dňa 19. júla 2007 a dňa 4. marca 2010 na hlavných pojednávaniach dokonca svedok pán D. Š. po poučení súdom na otázky obhajoby a obžalovaných výslovne odmietol vypovedať. Som toho názoru, že konajúci súd tu bezprecedentne pochybil, a to: a) neustálil postavenie osoby p. D. Š. v celom trestnom konaní, b) nezabezpečil, aby osoba p. D. Š. odpovedala na kladené otázky zo strany obhajoby a obžalovaných, c) v rozpore s Trestným poriadkom ho pripustil v desiatich prípadoch na hlavné pojednávania v nevymedzenom postavení.

Záverom sa natíska otázka, v akom procesnom postavení bol v predmetnom trestnom konaní p. D. Š.. Bol oznamovateľ? Bol svedok? Bol poškodený? Bol agent? Zdá sa, že v predmetnom trestnom konaní bol asi všetko, nebol len poškodený.

Pri tejto príležitosti je potrebné sa zaoberať rovnako tak osobou menom Ľ. J.. V priebehu celého trestného konania bola vypočutá ako svedok dňa 19. júla 2007, 29. septembra 2008, 18. januára 2010, 4. marca 2010. Aj v jej prípade konajúci súd neustálil jej procesné postavenie, pretože v priebehu prípravného konania bola vedená ako oznamovateľ a v priebehu trestného konania na Okresnom súde Humenné vedená ako poškodená či svedok. Ani v tomto prípade konajúci súd na vznesenú námietku obhajoby neustálil procesné postavenie pani Ľ. J.. Ak teda bola ako svedok, tak na hlavnom pojednávaní dňa 4. marca 2010 po poučení súdom výslovne odmietla odpovedať na otázky obhajoby a obžalovaných, pričom na otázky súdu a prokurátora odpovedať neodmietla. V tomto prípade je evidentné, že konajúci súd neprimeraným spôsobom zasiahol do mojich základných práv a právom chránených záujmov, a to tým že nezabezpečil rovnosť strán konania pred súdom a vynútil si svojim postavením povinnosť svedka vypovedať.

Podľa výpovede pani Ľ. J., ona bola tá, ktorá si požičala 'od svojho rodinného príslušníka' (nikdy nepreukázala pôvod takto označených peňazí) údajne sumu vo výške 10.000 eur. Tieto peniaze mala odovzdať pánovi D. Š.. Podľa tvrdenia pána Š. ten 'odovzdal' sumu vo výške 6.000 eur. Natíska sa tu otázka, kde je tých zvyšných 4.000 eur? Ide o takú skutočnosť, ktorá by v priebehu konania mohla zjavne poukázať na to, kto je v konaní poškodený, kto je v konaní svedok, resp. kto mal aké procesné postavenie a práva. Aj napriek niekoľkým intervenciám zo strany obhajoby voči súdu, súd túto skutočnosť nepreveril, resp. odmietol sa ňou zaoberať. Súd rovnako sa nevysporiadal s tým, prečo ako úplatok bola odovzdaná suma 6000,- eur za situácie, že p. D. Š. bola odovzdaná suma 10 000,- eur, aby bola odovzdaná ako úplatok. Súd sa nijako nevysporiadali s tým, prečo táto suma nie je preddavkom na odmenu za uskutočnenie školenia z predpisov BOZP tak, ako to od počiatku tvrdil obžalovaný Mgr. R.. Ďalšie pochybenie súdu spočíva v tom, že súd v čase keď predsedom senátu bol JUDr. Varga, odmietol vykonať dôkaz vypočutím svedkyne J. s poukazom na znalecký posudok MUDr. Buriča. Pritom znalec v posudku nekonštatoval, že by zdravotný stav svedkyne nedovoľoval jej výsluch z dôvodu, že by tým bol ohrozený jej život, alebo by došlo k závažnému zhoršeniu jej zdravotného stavu. V priebehu dovtedajšieho konania pred súdom menovaná nikdy svoju neúčasť na pojednávaní neospravedlnila svojim zdravotným stavom. Rovnako jej vyšetrenia u psychiatra neboli odôvodnené tým, že by jej psychické potiaže boli vyvolané týmto súdnym konaním. Súd odmietol bezdôvodne vykonanie kontrolného znaleckého posudku na možnosť jej vypočutia pred súdom.

Ďalšie pochybenie súdu spočíva v tom, že nebolo vyhovené návrhu obhajoby, aby sa preukázala obrana obžalovaného R., že peniaze vo výške 6000,- eur prijal z dôvodu, dohodnutého školenia zamestnancov prevádzky D. z bezpečnosti ochrany zdravia pri práci. Navyše súdy v tejto súvislosti nesprávne aplikovali § 59 ods. 3 zákona č. 312/2001 Z. z., ktorý oprávňoval oboch obžalovaných vykonávať lektorskú a prednášateľskú činnosť. Túto činnosť mohli vykonávať bez toho, aby im to musel ešte niekto osobitne povoliť. Dokazovanie v tomto smere malo podstatný význam pre prijatie záveru, čo bolo dôvodom prijatia sumy 6 000,- eur obžalovaným R..

Ďalšie pochybenie odvolacieho súdu spočíva v tom, že sa nevysporiadal s námietkou obžalovaného K., že súd prvého stupňa členov senátu a účastníkov konania neoboznámil so všetkými listinami založenými v spise, ale urobil tak len ohľadne niektorých listín, ktoré podľa jeho názoru preukazovali vinu obžalovaných.

Súdy pochybili aj v tom, že na obranu obžalovaných v zásade a primeraným spôsobom nereagovali. Ich

postup tak nebol v súlade s ust. § 125 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Súd sa s obranou obžalovaných primerane nevysporiadali. Súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí mýlali s podstatou úvah obžalovaných. Rovnako nezdôvodnili prečo nevykonali dôkazy navrhnuté obžalovanými. V súvislosti so skutočnosťou, že p. D. Š. mal pôsobiť ako agent, poukazujem na to, že od určitého momentu bol menovaný (napriek tomu, že nebol oznamovateľom zamýšľanej trestnej činnosti) usmerňovaný policajným orgánom, ako má postupovať pri poskytovaní úplatku a kde má ten úplatok odovzdať pod dohľadom polície tak, aby bol získaný dôvod pre zatknutie obžalovaných a ich trestné stíhanie. Dôkazy takto získané sú od počiatku nezákonným a v trestnom konaní nepoužiteľnými. V tejto súvislosti vzniká potreba posúdiť zákonnosť postupu policajného orgánu a konanie p. Š. a dopad týchto konaní na posúdenie trestnej činnosti obžalovaných. Som toho názoru, že takýto postup orgánov polície (za predpokladu, že by obžalovaní sa dopustili trestnej činnosti kladenej im za vinu) sa stal súčasťou skutkového deja, celej postupnosti úkonov, z ktorých sa trestné jednanie skladá (napr. provokácia, iniciovanie trestného činu, jeho dokonanie a pod.). Týmto postupom polície došlo k porušeniu čl. 39 Listiny a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (Ústavný súd ČR, sp. zn. III. ÚS 597/99, z 22. júna 2000, NS SR sp. zn. Tzv15/2001).

Ako dôvody dovolania preto uplatňujem dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku, teda že v konaní pred Okresným súdom Humenné bolo zásadným spôsobom porušené moje právo na obhajobu, rozhodnutie Okresného súdu Humenné je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a zároveň je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, ktorého pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom oprávnom prostriedku pred Krajským súdom v Prešove".

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, a to v neprospech obvineného Ing. J. K., nar. XX. Q. XXXX, bytom S.Ú. XXX/XX, XXX XX F. (pozn. v dovolaní nesprávne uvedené- obvineného Mgr. H. R., nar. XX. K. XXXX, bytom U. X, XXX XX R. - dovolací súd posúdil v súlade s obsahom podania), podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, a rozsudok Okresného súdu Humenné, sp. zn. 2T/124/2004, zo 16. februára 2017 a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Humenné, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniam sa využijúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadril prokurátor, a síce v podstate takto:

„Po oboznámení sa s obsahom obidvoch dovolaní vo veci podaných, zastávam právny názor, že dovolaniami napadnutý rozsudok Okresného súdu Humenné, sp. zn. 2T/124/2004, zo 16. februára 2017 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 je zákonný. Dovolaniami napadnuté súdne rozhodnutia boli vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý preukázal protiprávne konanie ods. Ing. J. K. a Mgr. H. R.. Skutku, pre ktorý boli odsúdení, sa dopustili spoločným konaním a tento skutok má znaky trestného činu.

Obaja odsúdení zhodne v podaných dovolaniach ako dôvody uvádzajú znenie § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

S dôvodmi dovolania sa nestotožňujem. Podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (stanovisko trestného kolégia NS SR Tpj 39/2010), dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Predmetom dovolaného dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku ustáleného v skutkovej vete rozhodnutí súdov, ktoré sa dovolaním napáda. Nikdy nie samotné skutkové zistenia, ktoré sú obsahom rozhodnutí a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať alebo meniť.

Dovolaním napadnuté rozhodnutia vo veci konajúcich súdov sú zákonné a spravodlivé, vydané na základe zákonným spôsobom zisteného skutkového stavu a následne správneho právneho posúdenia.

Navrhujem podané dovolania ods. Ing. J. K. v zast. JUDr. Petrom Arendackým z AK Bratislava a Mgr. H. R. v zast. JUDr. Vítalijom Frankom z AK Prešov odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, inak zamietnuť podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku".

Obvinený Ing. J. K. ešte k dovolaniu obvineného Mgr. H. R. uviedol:

„Podané dovolanie považujem za odôvodnené a súhlasím s jeho obsahom. Mám len jednu pripomienku, a to v bode VI. zrejme iba omylom je pri sumách uvedená mena v eurách. Správne má byť uvedená mena v Slovenských korunách“.

Obvinený Mgr. H. R. sa k dovolaniu obvineného Ing. J. K. vyjadril:

„Mám za to, že podané dovolanie je dôvodné a zákonné. Dôvody v ňom obsiahnuté sú zákonné a vystihujú nezákonný postup konajúcich súdov, OČTK a prokuratúry.

Rád by som touto cestou upriamil pozornosť súdu na skutočnosť, že v podanom dovolaní som zistil v bode č. VI. a v bode č. VIII. písársku chybu, a to v tom zmysle, že sa nejedná o sumy 6.000,-eur, 10.000,-eur ani o sumu 4.0000,-eur, ale jedná sa o sumy 6.000Sk, 10.000 Sk a sumu 4.000 Sk.

Na základe uvedeného preto navrhujem, aby bolo dovolanie prijaté a aby súd v zmysle podaného dovolania v celom rozsahu rozhodol“.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku, nemožno ho uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Uvedené ustanovenie len v nadväznosti na ustanovenia § 369 Trestného poriadku a § 372 ods. 1 Trestného poriadku vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku (sťažnosti alebo odvolaní). Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 Trestného poriadku, a takto musí byť aj v dovolaní označená (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) [k tomu viď uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/73/2012, z 18. decembra 2012, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2014]. V danom prípade táto podmienka splnená nebola.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že dovolania obidvoch obvinených sú až na osobu dovolateľa totožné, preto sa nimi bolo možné zaoberať súbežne a dovolací súd tak aj postupoval. Obvinení za povinného zastúpenia advokátmi v konaní o dovolaní zároveň nepodradili dovolacie námietky pod konkrétne dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 Trestného a v ďalšom bola namiesto nimi zvolených zástupcov úlohou najvyššieho súdu aj táto kvalifikovaná činnosť. Navyše, tieto námietky boli naprieč celým dovolaním predovšetkým skutkového charakteru, dovolací súd tak hneď úvodom obhajobe pripomína, že na základe dovolania podaného obvineným sa skutkovým stavom nie je oprávnený zaoberať. V neposlednom rade je dovolaciemu súdu zrejmé i to, že s dovolacími námietkami obvinených sa vo svojich rozhodnutiach Okresný súd Humenné, sp. zn. 2T/124/2004, zo 16. februára 2017 a Krajský súd v Prešove, sp. zn. 7To/12/2017, z 9. novembra 2017 vysporiadali a najvyšší súd sa toho pridŕža. Tiež odvolacie námietky boli v podstate rovnaké ako tie uplatnené v dovolaniach obvinených. Najvyšší súd sa nižšie teda venuje ich najpodstatnejším tvrdeniam, ale summa summarum opakuje už správne závery prijaté vo vyššie citovaných rozhodnutiach súdov nižších stupňov.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne

zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Vyššie podrobne opisovaná zásada obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadne porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvinených Mgr. H. R. a Ing. J. K. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaní uviedli v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinení vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentovali vecne (nie však relevantne), že nesúhlasia so zamietnutím návrhu na vykonanie dôkazu vypočutím svedkyne Ľ. J. s poukazom na znalecký posudok MUDr. Miloša Buriča. Vyhovené nebolo ani návrhu obhajoby, aby sa preukázala obrana obvineného Mgr. H. R., že peniaze vo výške 6.000,- Sk prijal z dôvodu dohodnutého školenia zamestnancov D. X. z bezpečnosti ochrany zdravia pri práci. Ďalšie pochybenia mali spočívať v tom, že sa odvolací súd nevysporiadal s námietkou obvineného Ing. J. K., že súd prvého stupňa neoboznámil so všetkými listinami založenými v spise, ale len ohľadne niektorých preukazujúcich vinu obvinených. Súdny mali pochybiť aj v nedostatočnom odôvodnení svojich rozhodnutí. Rovnako nezdôvodnili prečo nevykonali ďalšie dôkazy navrhnuté obvinenými.

Na tomto mieste je ku namietanému potrebné uviesť najprv to, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Jedná sa o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech.

Nie je ďalej podľa najvyššieho súdu možné podať úspešne dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhom na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Ak by záver súdu o tom, že

určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy aj ich hodnotenie súdmi nižších stupňov. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3 a § 326 ods. 5 Trestného poriadku).

Ak by však aj podľa vyššie uvedených kritérií išlo o porušenie práva na obhajobu, bolo by potrebné posúdiť, či toto právo bolo porušené zásadným spôsobom, a to v závislosti na tom, či by porušenie práva na obhajobu mohlo vyvolať odlišné rozhodnutie vo veci samej. Z obsahu spisu je zrejmé, že obvinený mal v konaní pred súdom možnosť navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, čo napokon aj využil a súdy o tom zákonným spôsobom rozhodli.

Svedkyňa Ľ. J. na hlavnom pojednávaní z objektívnych príčin (vážne zdravotné problémy) osobne nevypovedala a postup zo strany súdu prvého stupňa, keď podľa § 211 ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 prečítal zápisnicu o výpovedi tejto svedkyne z prípravného konania, bol v zásade v poriadku. Okresný súd Humenné teda správne vychádzal zo záverov znaleckého posudku MUDr. Miloša Buriča, podľa ktorého svedkyňa nebola plnohodnotným spôsobom schopná zúčastniť sa na výsluchu na hlavnom pojednávaní (odvolací súd to potvrdil vo svojom rozhodnutí na str. 7-8).

Čo sa týka návrhu obhajoby, že Mgr. H. R. prijal peniaze z dôvodu dohodnutého školenia zamestnancov z BOZP, svedkovia D. Š. a Ľ. J. spoľahlivo v zhode vypovedali, že obvinení do prevádzky D. X. prišli ako inšpektori Inšpektorátu práce, pričom neprišli realizovať žiadne školenie BOZP, ale vykonávali kontrolu a vypýtali si za ňu úplatok (str. 7 uznesenia odvolacieho súdu). Aj v ostatnom sa k danej problematike vyjadrili vyčerpávajúcim spôsobom súd prvého stupňa i Krajský súd v Prešove.

Poukazujúc na vyššie uvedené ešte Okresný súd Humenné na hlavnom pojednávaní rozhodol (str. 12-13 rozsudku súdu prvého stupňa), že podľa § 216 ods. 1 Trestného poriadku sa ďalšie dôkazy navrhnuté obvinenými - listinný dôkaz ako príspevok Ing. W. F. o kvalifikácii bezpečnostného technika v periodiku Bezpečná práca, čestné prehlásenie J. R. z 26. januára 2015, znalecké dokazovanie o pravosti podpisov osôb na zápisníkoch BOZP, opätovné preverenie, či svedkyňa J. už je schopná výsluchu, výsluchy svedkov R., F. a E., Ing. R., Š. U., F., S., R., Mgr. P. X. a prečítanie výpovedí svedka D. Š., výpoveď F., vykonanie rekonštrukcie priamo na hospodárskom dvore v Kochanovciach, opätovný výsluch svedka R. vykonávať nebudú. Rovnako tak dôkazy navrhnuté prokurátorom, listinné dôkazy uvádzané v obžalobe, ktoré dovtedy neboli vykonané. Nie je teda pravdou tvrdenie obvinených, že Okresný súd Humenné sa k odmietnutiu návrhov na vykonanie dôkazov nevyjadril.

V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou rozhodnutí vo veci naposledy konajúcich súdov, dovolací súd v tomto smere opäť bližšie odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa (konkrétne na str. 9 a nasl.), s ktorým sa ako vecne i zákonne správnym v úplnostiach stotožnil. To zároveň platí aj o odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu (str. 5 a nasl.). Oba súdy sa tak vyjadrili jasne, zrozumiteľne a presvedčivo.

Zo zmieneného vyplýva, že v trestnej veci obvinených nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v

prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c),

resp. písm. g) Trestného poriadku.

Vyslovený záver v plnom rozsahu zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ tak neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku, konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal.

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinení nič bližšie neuviedli, namietali len nezákonné dôkazy ktoré mali byť voči nim použité, konkrétne predovšetkým majúť na mysli účasť údajného agenta v konaní.

K námietkam obvinených, že v trestnom konaní bol D.P. použitý ako agent, resp. že nie je jasné jeho procesné postavenie musí najvyšší súd uviesť nasledovné:

Spáchanie trestnej činnosti oznámila na políciu svedkyňa Ľ. J.. Následne bol dňa 6. mája 2004 na polícii vyťažený D. Š.. Následne bol toho istého dňa na ORPZ v Humennom spísaný s Ľ. J. záznam o prevzatí 10 kusov bankoviek v nominálnej hodnote 1000,- Sk. Polícia nedávala (neskoršej) svedkyni J. žiadne bankovky, práve naopak, boli to jej bankovky, o ktorých ona uviedla, že ich obvineným odovzdá ako úplatok. Príslušníci polície si vyhotovili len fotokópie bankoviek. Zo záznamu nevyplýva, že by ju polícia akýmkoľvek spôsobom navádzala, alebo inštruovala či a ako má bankovky odovzdať. Svedkyňa uviedla, že koná a bude konať z vlastnej vôle. To napokon neskôr uviedol ako svedok i D. Š.. I keď sa v zázname uvádza, že „následne bol dohodnutý postup odovzdania úplatku na prevádzke firmy“, tak zo spisového materiálu vyplýva, že tento dohodnutý postup spočíval v podstate len v tom, že príslušníci polície si prišli prezrieť areál prevádzky, kde malo k odovzdaniu úplatku prísť, aby vedeli, ako sa majú rozmiestniť a odovzdanie prípadne monitorovať. Bankovky ako úplatok následne obvineným odovzdal D. Š., a to z vlastnej iniciatívy, polícia do skutkového deja vopred nezasahovala a ani ho neinštruovala, ako a kedy má k odovzdaniu bankoviek prísť. Dokonca došlo i k odovzdaniu nižšej sumy, než bola pôvodne žiadaná zo strany obvinených.

Zo spisového materiálu následne vyplýva, že D. Š. vystupoval v procesnej pozícii svedka a nikdy nebol ustanovený za agenta a ani nevystupoval v tejto procesnej pozícii.

Obvinení v dovolaciach námietkach zrejme smerovali k názoru, že D. Š. mal byť v danej veci ustanovený za agenta.

V tejto súvislosti dáva najvyšší súd do pozornosti, že obaja obvinení boli uznaní za vinných zo spáchania trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa §9 ods. 2 k § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Uvedený trestný čin je dokonaný už žiadaním úplatku, teda nevyžaduje sa nutne aj jeho prijatie. Všetky potrebné znaky skutkovej podstaty tohto trestného činu tak boli naplnené už v čase, keď svedkovia Š. a J. oznámili, že obvinení v súvislosti s výkonom kontrolnej činnosti žiadali úplatok. Nebolo preto potrebné, aby bol trestný čin aj dokončený vo forme odovzdania úplatku.

Najvyššiemu súdu sa preto javí neštandardným, že orgány činné v trestnom konaní po získaní informácie, že obvinení žiadali úplatok umožnili Ľ. J. a predovšetkým D. Š., aby konaním na „vlastnú päsť“ úplatok aj poskytli.

V každom prípade však najvyšší súd nezistil, že by svedkovia J. či Š. boli pri odovzdávaní úplatku akýmkoľvek spôsobom inštruovaní či riadení políciou. Zo spisového materiálu vyplýva, že polícia proces odovzdávania neriadila ani vopred neurčila, len ho pasívne monitorovala. Zároveň nemožno zo strany svedkov hovoriť o akejsi „súkromnej provokácii“, pretože sami iniciatívne nevyvíjali žiadnu aktivitu na dokončenie trestnej činnosti, ale postupovali podľa návrhov obvinených.

Z uvedeného je potom zrejmé, že vzhľadom na skutočnosť, že trestný čin už bol dokonaný, nebolo potrebné, aby D. Š. vystupoval v pozícii agenta. Ako však už bolo uvedené, javí sa byť neštandardným, že polícia za daných okolností umožnila aby bol trestný čin dokončený.

V tejto súvislosti poukazuje najvyšší súd na závery súdnej judikatúry k použitiu agenta, z ktorej vyplýva, že procesné postavenie agenta (§ 117 TP) je oproti všeobecnému procesnému postaveniu svedka (§ 127 TP) osobitné, a to napriek okolnosti, že agent môže byť v trestnom konaní vypočutý ako svedok (§ 117 ods. 11 TP). Svedok vypovedá o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie, nad tento rámec sa však aktívne a s utajením svojho postavenia pred páchatelom nepodieľa na odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatelov trestných činov.

Ak došlo k oznámeniu páchania trestného činu v štádiu prípravy (zločinu) alebo pokusu (úmyselného trestného činu) polícii a oznamujúca osoba nebola použitá ako agent na základe príkazu podľa § 117 ods. 5 až 7 TP (pričom okrem výnimiek uvedených v § 10 ods. 20 TP môže byť agentom len príslušník Policajného zboru), nemôže táto osoba, a to ani v rámci spolupráce s políciou, predstierať pokračovanie v páchaní trestného činu na účel usvedčenia ďalšieho páchatel'a, resp. spolupáchatel'a dotknutého činu. Ak k takému postupu došlo, nie je možné výpoveď dotknutej osoby ako svedka vo vzťahu k okolnostiam týkajúcim sa predstieraného pokračovania v páchaní trestného činu po oznámení tohto činu polícii použiť v trestnom konaní ako dôkaz; nie je možné použiť v trestnom konaní ani ďalšie dôkazy, zabezpečené v súvislosti s činnosťou osoby vo faktickom, nie však právne (procesne) podloženom postavení agenta (R 2/2017).

Uvedené závery judikatúry možno vzťahovať aj na úpravu procesného postavenia agenta podľa Trestného poriadku č. 141/1960.

Vzhľadom na to je zrejmé, že v prípade obvinených prišlo k oznámeniu trestného činu po jeho spáchaní, teda dokonaní (po vyžiadaní si úplatku) a nie v štádiu prípravy či pokusu. Inak povedané, ak by k oznámeniu páchania trestného činu došlo v štádiu prípravy či pokusu a svedkovia by pokračovali v

činnosti smerujúcej k usvedčeniu páchatel'ov, museli by tak konať v procesnej pozícii agenta. Keďže sa však v danom prípade jednalo o inú situáciu, nemuseli byť ustanovení za agentov (či už obaja alebo jeden zo svedkov) a ich výpovede sú použiteľné.

Najvyšší súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že hoci sa mu umožnenie dokončenia trestnej činnosti po jej oznámení v tomto prípade javí ako postup nie úplne korektný, jej umožnením jej dokončenia nenastalo zhoršenie pozície obvinených. Dokončenie trestnej činnosti (po dokonaní trestného činu) nemalo vplyv ani na právnu kvalifikáciu skutku, ani na výšku uložených trestov.

Zároveň, ako už bolo uvedené, nebolo zo strany orgánov činných v trestnom konaní zistené ani provokovanie trestnej činnosti, keďže za policajnú provokáciu možno považovať právne nedovolené konanie polície, ktorého sa jej orgány, alebo osoby konajúce pod jej usmerňovaním, dopustia pri svojej snahe zaistiť dôkazy o páchaní trestnej činnosti. Môžeme ju charakterizovať ako aktívnu činnosť polície (orgánov štátu) smerujúcu k podnecovaniu určitej osoby ku spáchaniu konkrétneho trestného činu s cieľom získať usvedčujúce dôkazy a vyvolať trestné stíhanie tejto osoby, a to aj v prípade, ak takáto činnosť má za cieľ ovplyvniť závažnosť právnej kvalifikácie.

Inými slovami, ak je v čase oznámenia trestného činu tento už dokonaný, t. j. sú naplnené všetky znaky jeho skutkovej podstaty, je možné, aby oznamovateľ prípadne iné osoby, ktoré boli požiadané o poskytnutie úplatku nevystupovali v následnom trestnom konaní v procesnej pozícii agenta, teda môžu vystupovať v procesnej pozícii svedka. To samozrejme za podmienky, že svojou následnou činnosťou po oznámení trestného činu sami aktívne neprispeli k spôsobu dokončenia trestného činu, ktorým by mohli ovplyvniť právnu kvalifikáciu a nekonali ani pod priamym riadením políciou.

Za daných okolností v trestnej veci obvinených preto nemožno svedeckú výpoveď D. Š. a E. J. považovať za nezákonný dôkaz.

V ďalšom obvinenými namietanom možno len predpokladať, že takto formulované dovolacie námietky smerujú výlučne len voči finálnemu hodnoteniu vykonaných dôkazov, ktoré nekorešponduje ich predstavám.

Najvyšší súd preto môže len (s odkazom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) pre úplnosť poznamenať, že v predmetnej trestnej veci boli dôkazy vykonané zákonným spôsobom a následne tomu zodpovedajúc v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku aj náležite vyhodnotené.

S poukazom na uvedené najvyšší súd nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej

inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

S poukazom na vyššie uvedené obvinený skrátka nemôže „zostať prekvapený“, keď najvyšší súd jeho dovolacie námietky - ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov - označí v predmetnej trestnej veci ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod. Navyše, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je už skôr zmieňovaná procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie

- vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinení Mgr. H. R. a Ing. J. K. spáchali trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvinených ako trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Dovolací súd nezistil pochybenie súdov nižšieho stupňa ani pri ukladaní trestu obvineným.

Čo sa týka namietanej dĺžky trestného stíhania obvinených, tú súdy v konečnom treste zohľadnili a presvedčivo vysvetlili dôvody, ktoré ich ku tomu viedli. Súd prvého stupňa správne aplikoval mimoriadne zníženie trestu a náležite ho odôvodnil. Zabudnúť netreba okrem neprimerane dlhého trvania danej veci, ale aj na úmyselné obštrukcie zo strany obvinených a ich obhajcov, ktoré boli riešené i poriadkovými pokutami.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovoláciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvinenými, rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.